

med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning. Av paragrafen följer att Finansinspektionen (FI) får ålägga den som spritt felaktig eller vilseledande information att korrigera den. Detta går stick i stäv med reglerna om ansvarig utgivarskap i TF 5 kapitlet 3 § 2 stycket och YGL 4 kapitlet 3 §. Av dessa regler framgår att ingenting får införas i en skrift eller framställning mot den ansvarige utgivarens vilja.

Vidare anser utredningen att rättigheterna som följer av TF och YGL säkerställs genom skäl 77 i förordningen. Av skäl 77 framgår dock inte uttryckligen att nationella regler om tryck- och yttrandefrihet äger företräde framför reglerna i förordningen.

I 2014 års marknadsmissbruksdirektiv finns ett skydd för nationella bestämmelser avseende tryck- och yttrandefrihet i skäl 28. Där framgår det att ”Ingenting i detta direktiv syftar till att begränsa tryckfriheten eller yttrandefriheten i medierna i den utsträckning de är garanterade i unionen och medlemstaterna...”

Något motsvarande skydd finns dock inte i marknadsmissbruksförordningen. Journalistförbundet delar därför inte utredningens uppfattning att de grundlagsskyddade rättigheterna i TF och YGL på ett tillfredställande sätt säkerställs genom förordningen. Journalistförbundet föreslår därför att det införs en paragraf i lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning som tydligt reglerar att TF och YGL äger företräde framför såväl marknadsmissbruksförordningen som lagen i övrigt.

Förändringar i offentlighets och sekretsslagen

Journalistförbundet har inget att invända mot att uppgifter om identiteten hos den som anmäler överträdelse av förordningen omfattas av sekretess enligt den föreslagna regeln i 30 kapitlet 4 b § offentlighets och sekretsslagen (OSL). Enligt utredningen innebär dock regeln i förslaget att till och med uppgift om förekomsten av en anmälan kan komma att omfattas av sekretessen om information om förekomsten av anmälan i sig riskerar avslöja vem anmälaren är.² Det innebär att utredningar kan komma att föras helt utan vetskap hos allmänheten.

Utredningen föreslår även att tystnadsplikten ska ha företräde framför meddelarfriheten när det gäller uppgifter enligt 30 kapitlet 4 b § OSL.³ Ett författningsförslag saknas på denna punkt, men enligt uppgift från Linnéa Klefbäck på Finansdepartementet är det utredningens avsikt att begränsa meddelarskyddet på detta sätt. Journalistförbundet ifrågasätter det behovet. Förbundet kan tvärtom se ett behov av att anställda på berörda myndigheter ges möjlighet att meddela uppgifter i dessa frågor. Särskilt som det, som framgår av ovan, inte alltid är känt för allmänheten att en utredning pågår.

Platsundersökning

Journalistförbundet anser att reglerna om platsundersökning i 2 kapitlet i den föreslagna lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsföringsförordning riskerar att äventyra källskyddet i TF 3 kapitlet 3 § och YGL 2 kapitlet 3 §. Det finns en uppenbar risk att FI kan komma att intressera sig för information om marknadsmissbruk som en källa lämnat till en journalist vid en redaktion.

Journalistförbundet förutsätter att en utredning på en redaktion i praktiken skulle vara uteslutet med hänsyn till den proportionalitetsavvägning som

² SOU 2014:46 sid 497.

³ SOU 2014:46 sid 416.

ska göras enligt 2 kapitlet 6 § 3 punkten nämnda lag. Det är dock förvånande att utredningen inte går in på denna problematik närmare i sitt betänkande. Det bör enligt Journalistförbundet tydligt framgå av en kommande proposition att regeln inte kan tillämpas för att göra utredningar på redaktioner.

Tillgång till uppgifter om datatrafik

Enligt utredningen bör FI vid utredning av överträdelse av marknadsmissbruksförordningen få tillgång till uppgifter enligt Lag (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK). Journalistförbundet är positivt till att utredningen kommer fram till att FI inte bör få tillgång till uppgifter om innehållet i elektroniska meddelanden. Journalistförbundet anser dock inte att FI bör få tillgång till uppgifter om abonnemang, enligt 6 kapitlet 20 § 1 punkten, som utredningen föreslår. Enligt utredningen väger FI:s behov av att ta del av uppgifterna tyngre än ”det begränsade integritetsintrång som ett utlämnande får anses innebära för den enskilde”.⁴ Journalistförbundet delar inte denna uppfattning utan anser tvärtom att uppgifter om abonnemang får anses skyddsvärda ur ett integritetsperspektiv.

Den rättsliga grunden för LEK är som bekant starkt ifrågasatt. I april 2014 förklarade EU-domstolen att datalagringsdirektivet var ogiltigt. Det är enligt förbundets mening inte legitimt att i det osäkra rättsläge som råder utöka svenska myndigheters möjligheter att använda sig av uppgifter som samlats in med stöd av denna starkt ifrågasatta lag.

Med vänlig hälsning
SVENSKA JOURNALISTFÖRBUNDET

Jonas Nordling
Förbundsordförande

⁴ SOU 2014:46 sid 277.